

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA ARCHITEKTÚRY

GLOBALIZÁCIA

Predmet: EKONÓMIA

Michal Čierny

skupina: PPM
ročník: 1.
2007/2008

1. DEFINÍCIA GLOBALIZÁCIE:

Globalizácia je dlhodobý historický proces. Aktívne tento proces podporovala Európa už v minulých storočiach tým, že nielen poskytla svoje vedecko-technické poznatky iným častiam sveta, ale aj svoje predstavy o spoločnosti a slobode jednotlivca.¹

V súčasnosti globalizácia znamená, že čoraz väčší počet obyvateľov Zeme sa aktívne zúčastňuje na celosvetových hospodárskych, technických svedeckých činnostiach. Rozvoj informatiky v najširšom zmysle slova, vytváranie Informačnej spoločnosti sa považujú za hlavné činitele globalizačného procesu. Rozdeľovanie ekonomických úloh medzi jednotlivými národnými ekonomikami prispieva k ich vzájomnej ekonomickej závislosti. Globálna ekonomika predpokladá nielen voľný obchod, ale liberalizáciu v celom komplexe ekonomických vzťahov.

Globalizáciu chápeme ako komplexný proces, ktorý má viac rozmerov, a to: ekonomický, sociálny a politický. Globalizácia znamená predovšetkým rozvíjanie ekonomických vzťahov v celosvetovom - globálnom meradle a prejavuje sa rýchlym rastom svetového obchodu, zvýšením tokov priamych investícií, rastom objemu medzinárodnej produkcie, rastom počtu nadnárodných spoločností, rastúcou integráciou finančných trhov a podobne. Za určujúce možno považovať vytvorenie a rozvíjanie siete medzinárodných ekonomických vzťahov, predovšetkým finančných transakcií.

Nový rozmer vniesol rozvoj bezdrôtového prenosu informácií.

V súčasnosti má najvýznamnejší vplyv rozvoj informačných technológií. Ich zvládnutie a uplatnenie rozdeľuje jednotlivé ekonomiky na ekonomiky založené na informačných technológiách a ekonomiky, ktoré zotrávajú na industriálnych technológiách. Tie krajiny, ktoré dokážu rýchlo spracúvať nové informácie a využiť ich v ekonomike, veľmi rýchlo napredujú, čo sa odráža vo všetkých sférach spoločenského života. Ak sa krajiny podľa ekonomickej vyspelosti v minulosti delili na priemyselne vyspelé krajiny a rozvojové (zacielené na poľnohospodársku výrobu, prípadne na ťažbu surovín), dnes ich na základe informačnej vyspelosti delíme na krajiny s informačne rýchlou ekonomikou a informačne pomalou ekonomikou.

2. HISTÓRIA GLOBALIZÁCIE:

Vývoj globalizácie začal na konci 19. storočia a možno v ňom identifikovať tri nasledovné etapy:

I. etapa je datovaná obdobím rokov 1870 – 1920, dochádza k rastu investícií do podnikania, k rozvoju medzinárodného obchodu, k zvyšovaniu finančných tokov cez hranice štátu, dochádza taktiež k rozvoju moderného priemyslu a prudkej koloniálnej expanzii

II. etapa, ktorá je ohraničená rokmi 1944 – 1970. Je charakteristická obnovením procesu internacionalizácie po kríze v rokoch 1920-1930 a 2. svetovej vojne, demontážou obchodných bariér po „Bretton Woods“, opäť prudkým nárastom investícií, obchodu a finančnými operáciami cez hranice štátu, ktoré sú čím ďalej tým viac sprostredkované nadnárodnými (multinárodnými, transnárodnými) spoločnosťami, dochádza aj k rozvoju ekonomickej integrácie v Európe, konštituovaniu základnej podoby „triády“ (USA – Japonsko – západná Európa), v tomto období je razantný nástup regionalizmu

III. etapa trvala od roku 1970, je spojená s dereguláciou ekonomiky – pokles štátnej intervencie (Reagan, Thatcherová), s demontážou priamej regulácie (hlavne v oblasti finančných trhov, dopravy, telekomunikácií, produkcia energií), s intenzifikáciou výroby, novými technológiami vo výrobe, s reštrukturalizáciou hospodárstva – nástup terciéru a kvartéru, je spojená aj so zmenou hospodárskej

¹ Hontyová, K., Lisý, J., Majdúchová, H., 2006. Základy ekonómie a ekonomiky. Vydavateľstvo Ekonóm 2006.

politiky, s presunom veľkej časti výroby do lacných krajín, s pádom železnej opony a s dvomi novými centrami svetovej ekonomiky (Rusko a Čína).²

3. POZITÍVNE A NEGATÍVNE STRÁNKY GLOBALIZAČNÝCH PROCESOV

Globalizácia sa týka všetkých oblastí ľudskej činnosti. Zasahuje do ľudského života v rôznych častiach sveta v rôznej miere a s rôznym dosahom. To znamená, že ten istý faktor môže vplývať rôzne (negatívne i pozitívne) v závislosti od toho, ako sa určitá lokálna oblasť stáva súčasťou globálneho priestoru.

Globalizácia je kvalitatívne nový, vyšší stupeň internacionalizácie hospodárskeho života podmienený prevratnými účinkami informačných a telekomunikačných technológií spojený s prechodom ľudskej spoločnosti od industriálnej k informačnej.

Medzi pozitívne stránky globalizačných procesov môžeme uviesť:

- prekonávanie ohraničení v čase a priestore,
- podpora mobility výrobných faktorov,
- vytváranie podnikateľských zoskupení,
- realizácia nadnárodných projektov,
- globálne zhodnocovanie kapitálu,
- vytváranie globálneho konkurenčného prostredia,
- rozvoj biotechnológií a genetiky,
- podpora regionálnej ekonomickej integrácie, nové postavenie medzinárodných inštitúcií,
- poznávanie iných kultúr a inšpirácia k tvorivosti.

K negatívnym prejavom globalizačného procesu patria:

- zväčšovanie nerovnomerného ekonomického a sociálneho rozvoja,
- sociálna polarizácia (nárast bohatých a chudobných vrstiev a úbytok strednej vrstvy obyvateľstva),
- reštrukturalizácia trhu práce,
- nárast nezamestnaných,
- zvyšovanie medzinárodnej kriminality, terorizmu a násillia,
- zväčšovanie nespravodlivosti pri rozdeľovaní svetového bohatstva,
- globálne otepľovanie (skleníkový efekt).
- poškodzovanie životného prostredia (vyrubovanie lesov, ničenie pôdy, znečisťovanie svetových oceánov a morí, vyčerpávanie zásob nerastných surovín, vznik nových civilizačných chorôb).

Aké sú prejavy globalizácie?

Globalizácia sa prejavuje doslova vo všetkých oblastiach okolo nás. Hovorili sme už o globalizácii v ekonomike, obchode, vo vzťahoch štátov v Európe. Globalizácia nás sprevádza v každodennom živote, hoci si to ani neuvedomujeme. Globalizuje sa napr. obliekanie, móda. Vezmite si len, ako sa stiera rozdiel medzi obliekaním mladých mužov a žien. Za čias mojej mladosti ženy nosili výlučne sukne. Dievča v nohaviciach sa mohlo výnimočne objaviť v športe či na turistike. Podobne by sme mohli hovoriť o účesoch, klobúkoch a pod.

Pri globalizácii si treba uvedomiť, že tu platí – ako poväčšine – právo silnejšieho. Spôsob života, obliekanie, správanie, normy určuje silnejší partner. Pod vplyvom Európy veľké masy v Ázii, Afrike či Amerike prijali európske zvyklosti, obliekanie, často aj náboženstvá.

² Baláž, P., Verček, P., 2002. Globalizácia a nová ekonomika, Sprint Bratislava 2002

Motorom globalizácie je technický pokrok. Nové spôsoby dopravy zrýchlili obeh ľudí. Kým hrdina románu Julesa Vernea pred sto rokmi potreboval na cestu okolo sveta 80 dní, dnes prúdovými lietadlami možno svet obletieť na 24 hodín.

Revolúciu v stykoch medzi ľuďmi predstavujú informačné technológie. Masové používanie počítačov, laptopov, bezdrôtové spojenie mobilmi, satelitmi, používanie internetu – to sú veci, o ktorých som sa v mladosti nedočítal ani v románoch sci-fi. Dnes sú samozrejmosťou pre každé dieťa.

4. GLOBALIZÁCIA – HROZBA ČI POŽEHNANIE?

Za negatívny jav globalizácie niektorí autori považujú nárast chudoby, nezamestnanosti, rast nerovnosti, násilia, rozpad rodín a ničenie životného prostredia.

Od roku 1950 sa svetová výroba zvýšila 5 krát.³ Honba za ekonomickým rastom priniesla aj tieto javy:

- rozpadá sa regeneračná schopnosť ekosystému,
- rozkladá sa tradičné usporiadanie ľudských komunít,
- urýchľuje sa súťaž o prírodné zdroje, ktorú chudobní prehrávajú,

Politici, ktorí by aj chceli pracovať pre blaho občanov, sú v defenzíve vzhľadom na ekonomickú elitu, ktorá je čoraz silnejšia a získava aj politickú moc.

V druhej polovici 20. storočia pokračuje úžasný technický pokrok sprevádzaný už spomínaným vznikom globálnych inštitúcií globálnej vlády:

- Spojené národy
- Medzinárodný menový fond
- Svetová banka
- Všeobecná dohoda o clách a obchode

V niektorých krajinách je pokrok sprevádzaný rastúcim blahobytom a ten zase svojim opakom: kriminalitou, drogami, rozvodovosťou, samovraždami, násilím v rodinách, prúdmi utečencov, ozbrojenými konfliktami.

V našom preplnenom svete sú však pojmy KONZUM, POPULÁCIA A SPRAVODLIVOSŤ tiež globálnym prvkom.

Globalizácia sveta prináša so sebou aj spoločné, celosvetové, globálne problémy. Takými sú najmä:

- otázky vojny a mieru, odzbrojenia,
- ekologické problémy,
- porušovanie základných ľudských práv a slobôd, masový rast populácie v niektorých častiach sveta, bieda, hlad v mnohých regiónoch sveta,
- nerovnomernosť hospodárskeho vývoja a prehlbovanie rozdielov medzi bohatými a chudobnými štátmi,
- etnická, rasová a náboženská neznášanlivosť,
- extrémny nacionalizmus, terorizmus,
- narastanie násilia, kriminality, drogovej závislosti, agresivity,
- šírenie chorôb (AIDS a pod.).

NÁZORY ZÁSTANCOV, GLOBALISTOV:

- ekonomický rast je kľúčom k riešeniu chudoby a ochrane životného prostredia,
- ekonomický rast podmieňuje zamestnanosť a zvyšuje produktivitu práce,

³ David C. Korten: Keď korporácie vládnu svetom, 2001

- ekonomický rast meraný veľkosťou HDP /hrubý domáci produkt/ je cestou k ľudskému pokroku,
- privatizácia zvyšuje efektívnosť výroby,
- voľný trh podnecuje konkurenciu, efektívnosť, znižuje spotrebiteľské ceny a každý z toho profituje,
- zisk je silný motív,
- vyššia spotreba stimuluje rast blahobytu,
- národné ekonomiky zbytočne lipnú na svojej tradičnej úlohe ekonomického manažéra národnej ekonomiky, lebo národné ekonomiky už neexistujú.

NÁZORY ANTIGLOBALISTOV:

- blahobyt má odvrátenú tvár: nárast chudoby, násilia, nezamestnanosť, rozpad rodín, nerovnosť.
- ničenie životného prostredia, drogy, rozvodovosť, kriminalita, utečenci, občianske vojny, samovraždy...,
- materializmus zotročuje slobodu ľudskej bytosti,
- idea „chcem byť úspešný, bohatý...“ je pre dnešného človeka obrovským duševným bremenom,
- ekonomický rast priniesol: presun aktivít, ktoré kedysi v rodine a komunite neboli platené, do sféry platených služieb,
- eróziu spoločnosti,
- vyčerpanie a ničenie prírodných zdrojov,
- rast civilizačných chorôb,
- zisky sa privatizujú, náklady sa zospoločensťujú,
- veľké spoločnosti zdevastujú krajinu, zoberú zisk a odídu,
- tlač je stále viac ovládaná nadnárodnými spoločnosťami,
- trh nepovie ľuďom s vysokými príjmami, aby sa rozdelili s chudobnými,
- trh vytvára často nezmyselný dopyt, a to prostredníctvom reklamy,
- trh nereguluje uspokojovanie základných potrieb tak, aby boli uprednostnení chudobní a biedni pred luxusom bohatých,
- nadnárodné spoločnosti využijú lacnú pracovnú silu, potom sa zbalia a odídu tam, kde je ešte lacnejšia,
- štát hradí výstavbu nadnárodných priemyselných parkov, ale zisky zoberú súkromné firmy,
- globalizované masmédiá majú negatívny vplyv na široké masy obyvateľstva.⁴

Preto tu vzniká otázka: Je globalizácia „dobrá“ alebo „zlá“?

Je dobrá aj zlá. V tom je základný problém. Zjednocovanie ľudstva je procesom, ktorý začali a rozvíjajú ľudia, my všetci. Globalizácia je tu, nemôžeme jej uniknúť. Dobré si premyslieť, čo je v globalizácii dobré a prijateľné – a čo nie. A pokúsiť sa ju využiť vo svoj prospech. Najmä, ak ste príslušníkom malého národa, ktorý si nemôže diktovať podmienky.

⁴ <http://www.infovek.sk/predmety/nos/prirucky/prirucka04.pdf>

5. KRADNE GLOBALIZÁCIA PRACOVNÉ MIESTA?

Záplava lacného tovaru a topánok z Číny na európskych trhoch v posledných rokoch spôsobila, že si Európania uvedomili, že ich priemysel môže byť globalizáciou ohrozený.

Trhy už nie sú národné a dokonca ani európske, ale medzinárodné. Svet sa stáva menším: tovary a potraviny, vyrobené kdekoľvek na svete, môžu byť dopravené kamkoľvek. Vďaka internetu môžu byť služby poskytované z akejkoľvek krajiny alebo kontinentu. Potenciálny dopad na tradičné zdroje zamestnania je preto obrovský.

- Lacný tovar z východu: Tieto tovary sú o toľko lacnejšie než ich alternatívy, vyrobené na trhu EÚ, že ohrozujú európsky trh a pracovné miesta tých, ktorí ich v Európe vyrábajú.

Nebolo tomu však takto vtedy, keď začali v januári 2005 zaplavovať európsky trh čínske odevy po tom, čo došlo k zastaveniu reštrikcií v rámci WTO. Tu boli uvalené opatrenia a hoci bola napokon dosiahnutá dohoda s Čínou, ostáva faktom, že tieto opatrenia boli protekcionistické. Otázka preto znie: Ako sa môže globalizovaný svet plne vyrovnáť s voľným obchodom a súčasne zabezpečiť ochranu tradičného regionálneho priemyslu?

- Outsourcing: Odchod pracovných miest z EÚ a ich relokácia do oblastí, kde je práca menej nákladná. Názorným príkladom je množstvo telefonických zákazníckych centier (call centres), umiestnených v Indii. Mnohé výrobné spoločnosti tiež zistili, že je lacnejšie presunúť svoju produkciu mimo EÚ. To všetko sú pracovné miesta, ktoré boli dostupné pracovníkom z krajín EÚ.

Jedným z hlavných dôvodov, prečo môžu byť tovary vyrobené na východe tak lacno, je skutočnosť, že náklady na pracovnú silu sú tam omnoho menšie. K tomuto musí byť dodané, že vyše 30 rokov po skončení druhej svetovej vojny, keď západný svet ovládal svetový obchod a odbory sa stali silnými, väčšina európskych krajín prijala sústavu pracovných zákonov, ktoré poskytujú ochranu pracovníkom vo veci úrovni platov, pracovných hodín, dovolenky a podobne, ktoré nie sú vôbec známe východným krajinám. Mnohí argumentujú, že nastal čas, aby boli tieto zákony reformované, aby sa zvýšila flexibilita, ktorú potrebuje trh 21. storočia.

- Európsky fond vyrovnávania následkov globalizácie: V marci 2006 Komisia navrhla založenie fondu, ktorý by mal pomôcť pracovníkom oblastí, postihnutých presunom obchodu inam. Bol navrhnutý Európsky fond vyrovnávania následkov globalizácie (EGF), ktorý by mal disponovať asi 500 miliónmi eur a mal by slúžiť pre zhruba 50 000 pracovníkov. Mal by poskytovať opätovný tréning, pomoc pri hľadaní práce a podporu podnikavosti.

Trvalo udržateľný rozvoj – rozvoj, ktorý vyhovuje požiadavkám súčasnosti, bez toho, aby obmedzoval schopnosť budúcich generácií zabezpečiť svoje potreby, je stratégia rozvoja, ktorá nemá inú rozumnú alternatívu. Napriek tejto zásadnej požiadavke v značnej časti technického vzdelávania dodnes prevláda technokratický prístup, zameraný najmä na zabezpečenie maximálnej produktivity a ekonomickej efektívnosti. Vzdelávanie technikov by malo byť zámerne orientované na tvorbu a ochranu životného prostredia a na uvážlivé znižovanie škodlivých dôsledkov techniky a technológií.

6. GLOBALIZÁCIA A JEJ VPLYV NA INOVÁCIU TECHNICKÉHO VZDELÁVANIA

Trendy vývoja spôsobené globalizáciou a požiadavky, ktoré z nich vyplývajú na technické vzdelávanie:

Zintenzívňovanie konkurenčného boja na svetových trhoch, vyhrať v konkurenčnom boji je možné najmä permanentnou inováciou a vysokou kvalitou výroby a výrobkov s čo najvyššou pridanou hodnotou. Dnes (a pre budúcnosť to platí ešte viacej) sa zarábajú peniaze hlavou a nie rukami.

Kvalitný výskum a vývoj nemôže ale existovať bez kvalitného školstva, ktoré bude rozvíjať tvorivé schopnosti študentov, ich tvorivé myslenie, schopnosť riešiť problémy. Súčasný svet sa vyznačuje explóziou informácií a rýchlym tempom inovácií, najmä informačných, pričom tento trend sa neustále zrýchľuje.

Čím budú technológie a technika vyspelejšie, tým dokonalejšia musí byť príprava človeka, čo si vyžaduje aj predlžovanie školskej dochádzky, najmä v podobe vysokoškolského a celoživotného vzdelávania a učenia sa. Rozširovanie Európskej únie a vznik zjednotenej Európy si vyžaduje vychovávať budúcich občanov Európy. Do učiva všetkých typov a stupňov škôl je potrebné zaradiť aj tzv. európsku dimenziu vzdelávania – učenie o Európe, z Európy a pre Európu, čo si vyžaduje aj aktívne ovládanie aspoň troch jazykov Európskej únie. Mimoriadne dôležité sú mobilita žiakov študentov a učiteľov v rámci EÚ, aktívne zapájanie sa do programov EÚ (Socrates, Leonardo...) a spolupráca škôl.

Ďalšími perspektívnymi koncepciami vzdelávania budúcich technikov a inžinierov sú otvorené, dištančné a pružné vzdelávanie v spojení s využívaním IKT, t. j. e-learningom. Nebude je rozhodujúce, akú školu študent dokončil, ale čo vie v skutočnosti urobiť.

Škola by sa mala stať humanistickou a tvorivou, má prispievať k politickému dozretiu obyvateľstva a k rozvoju jeho schopnosti aktívne a zodpovedne sa zúčastňovať na verejnom živote, posudzovať problémy nielen z osobného a národného, ale aj z medzinárodného a globálneho hľadiska.

Bude sa prehlbovať sa spolupráca medzi školami a podnikmi. Vytvorenie partnerstva medzi školami a podnikmi je pre budúcnosť SR i EÚ životne dôležité. Školy a podniky musia spoločne zvyšovať vedeckú, technickú, technologickú a ekonomickú vzdelanosť obyvateľstva zabezpečiť zodpovedajúci prísun dobre motivovaných a odborne pripravených ľudí schopných rozvíjať hospodárstvo.

Dôsledkom globalizácie sú aj nadnárodné podniky, zahraničné investície, medzinárodné pracovné tímy – globálne podnikateľské a pracovné prostredie. Mnohí absolventi technických škôl budú pracovať v zahraničí a v rôznych medzinárodných tímoch. Ak budú chcieť uspieť, byť úspešní, mali by osvojiť aj tzv. globálnu kultúrnu gramotnosť – spôsobilosť chápať a akceptovať potreby, požiadavky, hodnotový systém, náboženstvo i zvyky iných kultúrnych prostredí, zohľadňovať ich pri tvorbe, výrobe a predaji výrobkov a služieb, chápať miestne stratégie pri vyjednávaní a pod.

Absolventi škôl technického zamerania sa musia prispôbiť, aby uspeli v rýchle sa meniacom sa svete a aby sa vedeli úspešne vysporiadať s rôznymi aspektmi globalizácie. Budúcnosť jednotlivých štátov, ich prosperita závisí najmä od výchovy a vzdelania ich občanov. V tomto tvrdení sa zhodujú politici, vedci, ekonómovia, futurológovia i manažéri na všetkých úrovniach. Globalizácia ekonomiky, globalizácia sveta – prechod od národného k svetovému hospodárstvu, celosvetová prepojenosť a vzájomná závislosť prináša veľmi rýchle zmeny.

7. VPLYV GLOBALIZÁCIE NA REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA

Vzťah globalizácie k regionálnemu rozvoju Slovenska si všimajú jednotlivé strany, akým je napríklad globalizácia a vývoj novej ekonomiky Slovenska, vplyv globalizácie na trh pracovnej sily, vplyv globalizácie na regionálnu divergenciu a chudobu na Slovensku, dominantné postavenie Bratislavy v regionálnej štruktúre Slovenska a vplyv globalizácie na vývoj zamestnanosti, miera zapojenia Slovenska do celosvetovej globálnej spoločnosti a iné.

Globalizácia rozdelila krajiny sveta do troch základných kategórií, akými sú krajiny jadra, krajiny semiperiférie a krajiny periférie.

Do kategórie krajiny jadra môžeme zaradiť ekonomicky najvyspelejšie štáty sveta. Pre tieto krajiny je charakteristická vysoká cena pracovnej sily a preto presúvajú svoje výrobné, ale aj nevýrobné aktivity do krajín s lacnejšou pracovnou silou.

Druhú skupinu tvoria krajiny semiperiférie. Základnými charakteristikami týchto krajín vo vzťahu ku globalizácii je nízka cena pracovnej sily, pomerne dobre vybudovaná infraštruktúra (dopravná, technická, informačná) a politická stabilita. Najatraktívnejšou krajinou v uplynulých 15 rokoch bola Čína.

Slovensko sa stalo typickou krajinou semiperiférie po roku 1989, keď sa otvorilo globalizácii. Ak sa pozrieme na Slovensko z hľadiska atraktívnosti, resp. príťažlivosti pre priame zahraničné investície je

zrejme, že tu existuje veľká regionálna diferenciácia. Kľúčovými faktormi podmieňujúcimi túto regionálnu diferenciáciu sú dopravná dostupnosť, technická a informačná infraštruktúra, kvalifikácia pracovnej sily a vzdialenosť od hranice s bývalou kapitalistickou Európou, resp. od hlavného mesta štátu.

Globalizácia zvyhodňuje región Bratislavy a celý región západného Slovenska, región stredného Považia a región Košíc. Potvrdením tohto nie je len príchod troch veľkých automobiliek a ich subdodávateľov do týchto regiónov, ale aj rozvoj priemyselných parkov na území Slovenska, umiestňovanie pobočiek nadnárodných spoločností v oblasti informačných technológií a iné. Možno povedať, že aj globalizácia prispieva k rozdeľovaniu Slovenska na bohaté a chudobné regióny.

Štáty semiperiférie a periférie prijímajú ekonomické, politické, ideologické, kultúrne a technické impulzy jadra, pričom sa snažia zachovať si vlastnú svojbytnosť a originalitu. Globalizácia má pre malé krajiny dôležitý význam, pretože sa musia do tohto procesu zapojiť, aby maximalizovali výhody a minimalizovali riziká a nevýhody globalizácie. Pre malé krajiny je tento proces zapojenia sa väčším rizikom, ako pre veľké krajiny, ktoré majú nielen viac výhod z globalizačných procesov, ale vzhľadom na mohutnosť ekonomiky a možnú diverzifikáciu aktivít sú aj menej zraniteľné.

Tretiu skupinu tvoria krajiny periférie, do ktorej môžeme zaradiť väčšinu krajín Afriky a rad krajín južnej Ázie a Latinskej Ameriky. Charakteristickými črtami týchto krajín z pohľadu ekonomických procesov vyvolaných globalizáciou sú politická nestabilita štátu, nerozvinutá infraštruktúra, nízka kvalifikácia pracovnej sily, vysoká korupcia štátnych úradníkov a iné. Tieto krajiny zostávajú mimo „ekonomických výhod“, ktoré prináša globalizácia. Ak sa konštatuje, že globalizácia robí chudobných chudobnejšími, tak to platí práve v tomto prípade.

Ako sa globalizácia prejavuje na ekonomike Slovenska?

Sme súčasťou tohto sveta a globalizačné procesy sa nám nemôžu vyhnúť. Výsledkom globalizácie u nás je voľné cestovanie najmä mladých ľudí po Európe a po svete. Výsledkom globalizácie je vstup veľkých nadnárodných firiem na Slovensko. Dnes máme na Slovensku tri veľké automobilky a z ich pásov sa rútia do sveta najmodernejšie autá svetových značiek. Naši ľudia dokázali ovládnuť vysoké technológie.

Výsledkom globalizácie je ponuka v obchodoch, ktorú sme ešte pred pár rokmi obdivovali len na Západe. Dnes vďaka globalizácii máme na stole zeleninu, ovocie a iné potraviny zo všetkých kútov sveta, bez ohľadu na ročnú dobu. Mnohé výrobky, ktoré boli kedysi len v obchodoch pre „vyvolených“ za tuzexové poukážky, dnes bežne dostanete na každom rohu.

9. ZÁVER:

V závere môžeme všeobecne konštatovať, že sa globalizácia diferencuje na celoplanetárnej úrovni, v rámci integračných zoskupení a aj na národnej úrovni. Pri hodnotení vplyvu globalizácie na regionálny rozvoj Slovenska je potrebné upozorniť na jeho zaujímavú pozíciu. Slovensko sa v pomerne krátkom časovom úseku snaží dostať o „dve poschodia vyššie“. Pred rokom 1989 bolo perifériou (v terminológii globalizácie), na ďalších 15 rokov sa dostalo do pozície semiperiférie a od 1.5.2005 po vstupe do EÚ sa začala jeho snaha o integrovanie sa medzi krajiny jadra. Môžeme predpokladať, že ak sa na Slovensku posilní a stabilizuje ekonomika, začnú sa dôslednejšie riešiť problémy zaostávajúcich regiónov, resp. problémy regionálnych disparít.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY:

1. Hontyová, K., Lisý, J., Majdúchová, H., 2006. Základy ekonómie a ekonomiky. Vydavateľstvo Ekonóm 2006. s. 179-183.
2. Baláž, P., Verček, P., 2002. Globalizácia a nová ekonomika, Sprint Bratislava 2002
3. <http://www.euractiv.sk/cl/43/5590/Kradne-globalizacia-pracovne-miesta->
4. <http://chren.blog.sme.sk/c/5048/Globalizacia-je-super.html>
5. <http://www.postoy.sk/node/1246>
6. Mezřícký, V., ed. 2003. Globalizace. Praha: Portál, 2003.
7. World Trade Organization (www.wto.org)